

Informácie
predsedu zemského volebného výboru Dolného Saska

Základné rysy dolnosaského
systému volieb do komunálnej správy

Základné rysy dolnosaského systému volieb do komunálnej správy

V Dolnom Sasku sa volia každých päť rokov nositelia mandátu pre viac ako dvetisíc komunálnych zastúpení (oblastné zhromaždenia, okresné snemy, mestské rady, obecné rady, obecné rady strediskových obcí, rady mestských obvodov a miestne rady). V mestách s právomocou okresu sa volí len mestská rada. V Hannoveri a Braunschweigu sa navyše určuje zloženie rád mestských obvodov. V mnohých miestach sú voliči súčasne vyzvaní k priamej voľbe platených funkcionárov, zemských radkyní a zemských radcov, starostiek a starostov.

V obciach, ktoré sú podriadené okresom, sa môže vyzývať k hlasovaniu až pri piatich rôznych voľbách:

- V členských obciach strediskových obcí k voľbe zástupcov okresu, rady strediskovej obce, voľbe obecnej rady, ako i k voľbe starostiek / starostov a zemských radkyní a radcov;
- V jednotných obciach k voľbe zástupcov okresu, obecnej rady, a k voľbe starostky / starostu a zemskej radkyne / zemskeho radcu, prípadne k voľbe do miestnej rady.

Kto smie voliť?

Oprávnení voliť (takzvané aktívne volebné právo) sú Nemci alebo štátni príslušníci iného členského štátu Európskej Únie, ak v deň volieb dosiahli 16. rok života a

- majú najmenej tri mesiace v príslušnej volebnej oblasti, v ktorej chcú voliť, ich bydlisko (napr. v okrese pre voľbu okresného snemu),
- nie sú na základe súdneho rozhodnutia občianskeho alebo trestného súdu zbavení práva voliť,
- sú zapísaní vo volebnom zozname alebo majú volebný lístok.

Volebné zoznamy vedú obce (strediskové obce). Do volebného zoznamu sú oprávnení voliči spravidla zapísaní automaticky. To však iba vtedy, keď sa (včas) prihlásili u svojej obce!

Kto môže byť volený?

Komunálne zastúpenia

Zvolený (takzvané pasívne volebné právo) môže byť ten, kto v deň volieb

- ukončil 18. rok života,
- má najmenej šesť mesiacov vo volebnej oblasti (napr. v obci pre voľbu obecnej rady) svoje bydlisko a
- je Nemec alebo má štátnu príslušnosť iného členského štátu Európskej Únie a
- nie je na základe rozhodnutia občianskeho alebo trestného súdu zbavený pasívneho volebného práva.

Priame voľby

Pri voľbe do funkcie starostky/starostu alebo zemskej radkyne/zemského radcu je voliteľný ten, kto v deň volieb

- ukončil 23., ale ešte neprekročil 65. rok života,
- je Nemec/Nemka alebo má štátnu príslušnosť iného členského štátu Európskej Únie,
- nie je základe rozhodnutia občianskeho alebo trestného súdu zbavený práva byť volený a poskytuje záruku, že bude vždy zastupovať záujmy demokratického základného poriadku v zmysle ústavy.

Predpoklady voliteľnosti tu nevyžadujú, aby mal(a) uchádzač/uchádzačka svoje bydlisko vo volebnej oblasti, v ktorej kandiduje.

Kto môže predkladať návrhy kandidátov?

Návrhy kandidátov môžu podávať politické strany, skupiny osôb oprávnených voliť (skupiny voličov) a jednotlivci. Pokiaľ ide o vytýčenie cieľov skupiny voličov, jej organizačnú formu, jej veľkosť atď. neobsahujú volebno-právne ustanovenia žiadne požiadavky. Ako skupiny voličov môžu preto vystupovať a predkladať volebné návrhy kandidátov pre komunálne voľby aj voľné združenia oprávnených voličov.

Ako sa možno dostať na volebnú listinu kandidátov?

Ten, kto splňuje predpoklady voliteľnosti,

- sa môže dať nominovať ako kandidátka/kandidát na zozname (= volebnom návrhu) kandidátov niektorej politickej strany, pokiaľ nie je členom inej strany,
- môže spolu s inými občiankami a občanmi, ktorí sledujú rovnaké alebo podobné záujmy, vytvoriť skupinu voličov, a s týmito občiankami a občanmi zostaviť spoločnú listinu kandidátov, alebo
- môže nastúpiť k voľbám ako jednotlivá samostatná uchádzačka/jednotlivý samostatný uchádzač.

Stanovenie kandidátok/kandidátov a ich poradia na volebnom návrhu kandidátov politickej strany alebo člensky organizovanej skupiny voličov (= strane podobná štruktúra so štatútom a programom) sa musí uskutočniť tajným odhlasovaním na schôdzi členov alebo delegátov strany alebo skupiny voličov.

Tajného hlasovania sa smú zúčastniť iba Nemci a občania Únie, ktorí sú oprávnení voliť a sú členmi strany alebo člensky organizovanej skupiny voličov. Tajné hlasovanie je platné len vtedy, keď sa hlasovania zúčastnili minimálne tri osoby, ktoré sú oprávnené voliť.

Na založenie skupiny voličov stačia spravidla tri osoby, ktoré sú oprávnené voliť. Nominácia kandidátok/kandidátov na volebný návrh kandidátov člensky neorganizovanej skupiny voličov musí prebehnúť na zhromaždení prívržencov skupiny voličov, ktorí sú oprávnení voliť. Pre zvolanie takého zhromaždenia nie je potrebné dodržiavať žiadne zvláštne formality. Všetci prívrženci skupiny voličov, ktorí sú oprávnení voliť, musia však dostať príležitosť, aby sa na zhromaždení mohli zúčastniť. Aj tu platí, že určenie kandidátok / kandidátov na volebnom

návrhu kandidátov sa musí uskutočniť tajným hlasovaním.

Ten, kto chce k voľbám nastúpiť ako samostatná uchádzačka/samostatný uchádzač, sa môže navrhnuť sám.

Strany, skupiny voličov a samostatné uchádzačky/samostatní uchádzači môžu svoje volebné návrhy kandidátov podať len vtedy, ak ich podporie určitý počet oprávnených voličov príslušnej volebnej oblasti (vysvetlenie v odstavci „Ako sa volí“ na tejto strane) podpisom na úradnom formulári. Tejto povinnosti je zbavený iba ten, kto je už činný v zastúpení volebnej oblasti (napr. v obecnej rade) alebo je členom Nemeckého spolkového snemu (Deutscher Bundestag) alebo Dolnosaského zemského snemu (Niedersächsischen Landtag). Úradné formuláre pre podporujúce podpisy vydávajú predsedovia volebných výborov príslušnej volebnej oblasti. Od nich je možné získať aj ďalšie informácie, napr. o počte potrebných podporujúcich podpisov.

Pre kandidatúru na volebnom návrhu kandidátov pre voľbu platenej starostky / plateného starostu alebo zemskej radkyne/zemského radcu platia zodpovedajúcim spôsobom predchádzajúce pravidlá.

Ako sa volí?

Voličky a voliči obdržia po jednom hlasovacom lístku pre každú voľbu, na ktorej sa zúčastnia (napr. jeden pre voľbu okresného snemu a jeden pre voľbu členov rady vlastnej obce, prípadne tiež po jednom hlasovacom lístku pre voľbu zemskej radkyne/zemského radcu alebo starostky/starostu).

Pre voľbu zastúpení (napr. okresného snemu, obecnej rady) platí trojhlasné volebné právo s možnosťou kumulácie a miešania. Voličky a voliči môžu, na rozdiel od volieb do spolkového alebo zemského snemu, urobiť na každom hlasovacom lístku tri krížiky. Môžu všetky tri hlasy dať prípadne iba jednému volebnému návrhu v jeho celku (celkovej listine) alebo iba jednej uchádzačke / jednému uchádzačovi na volebnom návrhu kandidátov (kumulácia). Hlasy sa však tiež môžu rozdeliť na viacero celkových listín a/alebo viacero uchádzačiek/uchádzačov toho istého volebného návrhu alebo rôznych volebných návrhov kandidátov (panaširovanie - miešanie).

Volebný systém predpokladá, že všetky uchádzačky a všetci uchádzači sú uvedené/uvadení na hlasovacom lístku. Pretože by jedna jediná listina s kandidátmi pre celú volebnú oblasť (napr. obec, okres) obsahovala príliš vysoký počet uchádzačiek a uchádzačov, rozdelí sa volebné územie oblasti do približne rovnako veľkých volebných oblastí s vždy rozdielnymi listinami kandidátov.

Pokiaľ sa volí starostka/starosta alebo zemska radkyňa/zemský radca v jednej volebnej oblasti, uskutočnia sa voľby podľa zásad väčšinovej voľby. Pre každú z týchto priamych volieb majú voličky a voliči len jeden hlas, ktorý môžu dať jednej uchádzačke / jednému uchádzačovi, a to označením krížikom na hlasovacom lístku.

Ako sa počíta?

Komunálne zastúpenia

Mandáty pre komunálne zastúpenia sa udeľujú v súlade so zásadami pomernej voľby, ktorá je spojená s voľbou osoby.

Pre rozdelenie miest sa použije tzv. proporcionálna metóda, pomenovaná podľa Angličana Thomasa Hare a nemeckého profesora matematiky Horsta Niemeyera. Pritom sa pomer hlasov prenesie proporcionálne na pomer miest. K tomu sa celkový počet miest, ktoré sa v jednotlivom zastupiteľskom orgáne majú obsadiť, násobí odovzdaným počtom hlasov pre jeden volebný návrh a výsledok sa delí celkovým počtom všetkých odovzdaných hlasov. Tento výpočet poskytne proporcionálne čísla. Každý nositeľ / kandidát volebného návrhu dostane najskôr toľko celých miest, koľko mu patrí podľa proporcionálneho čísla. Zvyšné miesta dostanú strany alebo skupiny voličov s najvyššími číselnými zlomkami. V rámci volebných návrhov strán a skupín voličov ich získajú uchádzačky/uchádzači čiastočne podľa zásad volieb osôb (poradie podľa počtu osobne získaných hlasov), čiastočne podľa zásad voľby jednotnej kandidátky (poradie podľa volebného návrhu kandidátov). Pre účasť v komunálnych voľbách neexistuje minimálny potrebný podiel hlasov („Sperrklausel – blokujúca klauzula“).

Priame voľby

Priame voľby starostiek /starostov, zemských radkýň/zemských radcov prebiehajú podľa zásad väčšinovej voľby. Zvolený je ten, kto dostal najviac platných hlasov alebo bol(a) zvolený (á) ako uchádzač/uchádzačka jediného pripusteného volebného návrhu kandidátov najmenej 25-timi zo sto oprávnených voličov a získal väčšinu odovzdaných platných hlasov.

Kde sa volí?

Pre odovzdávanie hlasov sa vytvoria volebné obvody. Malé obce (nie viac ako 2 500 obyvateľiek a obyvateľov) tvoria jeden volebný obvod, väčšie obce sú rozdelené do viacerých volebných obvodov. Obce určia počet volebných obvodov a taktiež volebnú miestnosť pre každý volebný obvod.

Ten, kto je zapísaný vo volebnom zozname, dostane automaticky oznámenie o voľbách. Na tomto oznámení je uvedené, v ktorej volebnej miestnosti môžu voličky/voliči uplatniť ich volebné právo. Ten, kto je zaneprázdnený a nemôže sa do volebnej miestnosti osobne dostať, alebo nie je bez vlastnej viny zapísaný do zoznamu voličov, môže požiadať o volebný lístok a uplatniť svoje volebné právo formou listovej voľby.

Kto realizuje voľby?

Príprava a realizácia komunálnych volieb spadajú v prvom rade do oblasti kompetencie obcí, ktorých volebné úrady musia splniť podstatné jednotlivé úlohy organizačné. Patria k nim napríklad:

- vypracovanie a vedenie volebných zoznamov,
- oboznámenie oprávnených voličov s ich volebným právom,
- vydávanie volebných lístkov a podkladov k listovej voľbe
- určenie a zariadenie volebných miestností (volebných priestorov)
- povolanie členov volebného predsedníctva a ich školenie,
- zaobstaranie hlasovacích lístkov,
- zostavenie volebných výsledkov z jednotlivých volebných obvodov,
- uschovanie volebných podkladov a materiálov.

Dôležité opatrenia a rozhodnutia však nemusia urobiť správne úrady, ale nezávislé volebné orgány. K týmto patria predsedkyne a predsedovia volebných výborov v okresoch, obciach a strediskových obciach, volebné výbory, ktoré sa musia vytvoriť pre každú volebnú oblasť (napr. okres, obec), a volebné predsedníctva, ktoré musia byť zvolané v deň volieb.

Úlohou volebných výborov je predovšetkým kontrola a pripustenie podaných volebných návrhov kandidátov a stanovenie konečného výsledku volieb.

Volebné predsedníctva sú vo volebných miestnostiach jednotlivých volebných obvodov zodpovedné za riadny priebeh odovzdávania hlasov a za stanovenie výsledku volieb.

Členovia volebných výborov a volebných predsedníctiev sa povolávajú z radov oprávnených voličov príslušnej volebnej oblasti; pôsobia ako čestní funkcionári. K prevzatiu takéhoto čestného úradu je zaviazaný každý oprávnený volič. V celej krajine spolkovej krajine Niedersachsen je pre komunálne voľby treba okolo 75 000 čestne činných osôb.
